

บุคคลธรรมด้า กฎหมายยอมให้เลือกหักค่าใช้จ่ายวิธีใดวิธีหนึ่งดังนี้

(ก) ให้หักตามความจำเป็นและสมควร หรือ

(ข) ให้หักเป็นการเหมาดังต่อไปนี้

1) เงินได้จากการประกันวิชาชีพอิสระ การประกันโรคศิลป์ ให้หักค่าใช้จ่ายร้อยละ 60

2) เงินได้จากการประกันวิชาชีพอิสระนอกจาก 1) หักค่าใช้จ่ายได้ร้อยละ 30

3.5.7 เงินได้พึงประเมินประเภทที่ 7 เงินได้จากการรับเหมาที่ผู้รับเหมาต้องลงทุนด้วยการจัดหาสัมภาระในส่วนสำคัญนอกเหนือจากเครื่องมือ

สำหรับเงินได้พึงประเมินประเภทที่ 7 ใน การคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมด้า กฎหมายยอมให้หักค่าใช้จ่ายวิธีใดวิธีหนึ่งดังนี้

(ก) หักตามความจำเป็นและสมควร หรือ

(ข) หักเป็นการเหมาในอัตราร้อยละ 70

3.5.8 เงินได้พึงประเมินประเภทที่ 8 เงินได้จากการธุรกิจ การพาณิชย์ การเกษตร การอุตสาหกรรม การขนส่ง การขายอสังหาริมทรัพย์ หรือการอื่นนอกจากที่ระบุไว้ในประเภทที่ 1 ถึงประเภทที่ 7 แล้ว

สำหรับเงินได้พึงประเมินประเภทที่ 8 ใน การคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมด้า กฎหมายยอมให้เลือกหักค่าใช้จ่ายวิธีใดวิธีหนึ่งดังนี้

(ก) หักตามความจำเป็นและสมควร หรือ

(ข) หักเป็นการเหมาในอัตราร้อยละดังต่อไปนี้(ดูตารางที่ 4-1)

ตารางที่ 4-1 อัตราการหักค่าใช้จ่ายเป็นการเหมา สำหรับเงินได้พึงประเมินประเภทที่ 8

ประเภทเงินได้พึงประเมิน	ร้อยละ
(1) การเก็บค่าต่าง หรือค่านกมจากการพนัน การแข่งขัน หรือการเดินต่างๆ	65
(2) การถ่าย ล้าง อัด หรือขยายภาพบนเครื่องทั้งการขายส่วนประกอบ	70
(3) การทำกิจกรรมงานเรียงซ้อนหรือซ่อนเรือที่ไม่ใช่ซ่อนเครื่องจักร เครื่องกล	70
(4) การทำรองเท้า แมเลเครื่องหนังแท้ หรือหนังเทียม รวมทั้งการขายส่วนประกอบ	70
(5) การตัดเย็บ ถัก ปักเสื้อผ้า หรือตีนเข็ม รวมทั้งการขายส่วนประกอบ	70
(6) การตกแต่ง หรือการซ่อมแซมเครื่องเรือน รวมทั้งการขายส่วนประกอบ	70
(7) การทำกิจการโรงเรน หรือกัดดาカラ หรือการปูรงอาหาร หรือเครื่องดื่ม จำหน่าย	70
(8) การตัดตัด แต่งผ้า หรือตกแต่งร่างกาย	70
(9) การทำสูญเสีย หรือเครื่องสำอาง	70
(10) การทำวรรณกรรม	75
(11) การค้าเครื่องเงิน ทอง นาค เพชรพลอย หรืออัญมณีอื่นๆ รวมทั้งการขาย ส่วนประกอบ	75
(12) การทำกิจการสถานพยาบาล ตามกฎหมายว่าด้วยสถานพยาบาล เอกพาที่มีเดียว รับผู้ป่วยไว้ด้วยคืน รวมทั้งการรักษาพยาบาลและจำหน่ายยา	75
(13) การโน้ม หรือ ยื้อยืน	75
(14) การทำป้าย สวนทาง หรือ ไม้ขันตัน	80
(15) การแห่แห่ หรือรับจ้างด้วยบ้านพากะ	80
(16) การทำน้ำดื่มและตรา การรับพิมพ์ การเย็บสมุด เอกสาร รวมทั้งการขายส่วนประกอบ	80
(17) การทำเหมืองแร่	80
(18) การทำเครื่องดื่มตามกฎหมายว่าด้วยภาษีเครื่องดื่ม	80
(19) การทำเครื่องกระเบื้อง เครื่องเคลือบ เครื่องซีเมนต์ หรือคินแพ	80
(20) การทำหรือจำหน่ายกระแสไฟฟ้า	80
(21) การทำน้ำแข็ง	80
(22) การทำ瓜 แป้งปีก หรือสิ่งที่มีลักษณะทำนองเดียวกัน หรือการทำแป้งชนิดต่างๆ ที่มีใช้เครื่องสำอาง	80
(23) การทำถูกปิง เครื่องแก้ว เครื่องพลาสติก หรือเครื่องบางสำเร็จรูป	80
(24) การซักรีด หรือ ย้อมสี	80
(25) การขายของนอกราชที่ระบุไว้ในข้ออื่น ซึ่งผู้ขายได้เป็นผู้ผลิต	80
(26) ร่างรัลที่เจ้าของม้าได้จากการส่งม้าเข้าแข่ง	80
(27) การรับได้ทรัพย์สินที่ขายฝาก หรือการได้กรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินโดยเด็ดขาดจากการขายฝาก	85
(28) การรัมษาง การทำยางแผ่น หรือยางอุปกรณ์ที่มีใช้ยางสำเร็จรูป	85

ตารางที่ 4-1 (ต่อ) อัตราการหักค่าใช้จ่ายเป็นการเหมา สำหรับเงินได้พึงประเมินประเภทที่ 8

ประเภทเงินได้พึงประเมิน	ร้อยละ
(29) การฟอกหนัง	85
(30) การทำน้ำตาล หรือน้ำเหลืองของน้ำตาล	85
(31) การจับสัตว์น้ำ	85
(32) การทำกิจการโรงเดือย	85
(33) การกลั่น หรือ หีบหันน้ำ	85
(34) การให้เช่าซื้อสัมภาระพับที่ไม่ใช้ลักษณะตามมาตรา 4 (5) แห่งประมวลกฎหมายการค้า	85
(35) การทำกิจการโรงสีข้าว	85
(36) การทำเกียรติกรรม	85
(37) การอบหรือป่นใบชาสูบ	85
(38) การเสื้งสัตว์ทุกชนิด	85
(39) การฆ่าสัตว์จ้าห่าน่าเบรวมทั้งการขายตقطุผลอยได้	85
(40) การทำงานเกลือ	85
(41) การขายเรือสำปั้น หรือเรือมีรำวงตั้งแต่หกตันขึ้นไป เรือคอกไก่ หรือเรือยนต์มีรำวงตั้งแต่หกตันขึ้นไป หรือแพ	85
(42) การขายที่ดินเงินผ่อนหรือการให้เช่าซื้อที่ดิน	61
(43) การแสดงของนักแสดงละครภาพพนตร์ วิทยุ หรือ โทรทัศน์ นักร้อง นักดนตรี นักกีฬา อาชีพ หรือ นักแสดงเพื่อความบันเทิงฯ	
(ก) สำหรับเงินได้ส่วนที่ไม่เกิน 300,000 บาท	60
(ข) สำหรับเงินได้ส่วนที่เกิน 300,000 บาท	40
การหักค่าใช้จ่ายตาม(ก) และ(ข) รวมกันต้องไม่เกิน 600,000 บาท	
(44) เงินได้ที่ไม่ได้ระบุไว้ดังข้อ (1) ถึงข้อ (43)	หักค่าใช้จ่ายได้ตาม ความจำเป็นและ สมควร

ในการคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาผู้มีหน้าที่เสียภาษีจะขอหักค่าใช้จ่ายตามความจำเป็นและสมควรสำหรับเงินได้ประเภทที่ 5, 6, 7 และ 8 ดังกล่าวมาข้างต้นนี้ รายจ่ายที่จะนำมาหักเป็นค่าใช้จ่ายได้ต้องมีลักษณะดังนี้

1. เป็นค่าใช้จ่ายตามปกติ มีความเกี่ยวข้องและจำเป็นต่อการประกอบธุรกิจแต่ประเภทหรือต่อเงินได้แต่ละชนิด
2. เป็นจำนวนที่เหมาะสม และสมควรแก่กิจการ
3. ไม่เป็นรายจ่ายที่กฎหมายห้ามมิให้หักเป็นรายจ่าย

ได้

4. ผู้มีเงินได้ต้องมีหลักฐานการหักค่าใช้จ่ายพร้อมที่จะให้พนักงานตรวจสอบ

การเลือกขอหักค่าใช้จ่ายตามความจำเป็นและสมควรนี้ไม่จำเป็นต้องปฏิบัติอย่างสมำเสมอ ผู้มีเงิน ได้มีสิทธิเลือกปฏิบัติได้ว่า ปีใดจะหักค่าใช้จ่ายเป็นการเหมา หรือปีใดจะหักค่าใช้จ่ายตามความจำเป็นและสมควร นอกจากนี้ในปีภาษีเดียวกัน ผู้มีเงิน ได้ยังอาจหักค่าใช้จ่ายเป็นการเหมาสำหรับเงินได้ประเภทหนึ่ง และหักค่าใช้จ่ายตามความจำเป็นและสมควรสำหรับเงินได้อีกประเภทหนึ่งได้ แต่เงินได้ประเภทและชนิดเดียวกัน หากเลือกหักค่าใช้จ่ายตามวิธีใดแล้ว จะต้องใช้วิธีเดียวกัน สำหรับเงินได้ประเภทนั้น

เงินได้ทั้ง 8 ประเภทดังกล่าว อาจสรุปได้เป็น 3 หมวด คือ

หมวดที่ 1. เงินได้จากการจ้างงาน (income from employment) ซึ่งประกอบไปด้วย เงินได้ประเภทที่ 1 และ ที่ 2

หมวดที่ 2. เงินได้จากการรัพย์สิน (income from property) ซึ่งประกอบด้วยเงินได้ประเภทที่ 3, 4 และ 5

หมวดที่ 3. เงินได้จากการประกอบธุรกิจส่วนตัว (income from unincorporated enterprise) ซึ่งประกอบด้วยเงินได้ประเภทที่ 6, 7 และ 8

3.6 การหักค่าลดหย่อน

การหักค่าลดหย่อนเป็นวิธีการอย่างหนึ่งที่ใช้ปรับปรุงฐานภาษีให้เป็นธรรม สอดคล้องกับความจำเป็นหรือภาระในการใช้จ่ายเลี้ยงครอบครัวของผู้เสียภาษี และให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการใช้ภาษีเป็นเครื่องมือด้านต่าง ๆ ตามนโยบายของรัฐบาล

ในการคำนวณเพื่อหาเงินได้พึงประเมินมาคำนวณภาษีค่าลดหย่อนที่ประมาณรัษฎากรกำหนดให้นำมาหักออกจากเงินได้ที่ได้ปรับปรุงแล้วได้มี 8 ประเภท ดังนี้

3.6.1 การหักค่าลดหย่อนส่วนบุคคล

ค่าลดหย่อนส่วนบุคคลที่หักได้ในปีงบประมาณดังนี้

ก. ผู้มีเงินได้ 30,000 บาท

ข. คู่สมรส 30,000 บาท

ค.บุตรที่มีสิทธิ์หักค่าลดหย่อน และจำนวนเงินที่หักลดหย่อนได้คนละ 15,000 บาท หรือ 17,000 บาท (กรณีกำลังศึกษา) แล้วแต่กรณี

การหักค่าลดหย่อนสำหรับบุตร ให้หักเฉพาะบุตรของด้วยกฎหมาย หรือบุตรบุญธรรมของผู้มีเงินได้รวมทั้งบุตรของด้วยกฎหมายของคู่สมรสของผู้มีเงินได้ด้วยดังนี้

(1) บุตรที่เกิดก่อนหรือใน พ.ศ. 2522 หรือที่ได้รับเป็นบุตรบุญธรรมก่อน พ.ศ. 2522 คนละ 15,000 บาท

(2) บุตรที่เกิดหลัง พ.ศ. 2522 หรือที่ได้รับเป็นบุตรบุญธรรมในหรือหลัง พ.ศ. 2522 คนละ 15,000 บาท แต่รวมกันต้องไม่เกิน 3 คน

ในการนี้ผู้มีเงินได้มีบุตรทั้งตาม (1) และ (2) การหักค่าลดหย่อนสำหรับบุตรให้นำบุตรตาม (1) ทั้งหมดมาหักก่อน แล้วจึงนำบุตรตาม (2) มาหัก เว้นแต่ในกรณีผู้มีเงินได้มีบุตรตาม (1) ที่มีชีวิตอยู่ร่วมเป็นจำนวนตั้งแต่ 3 คนขึ้นไป จะนำบุตรตาม (2) มาหักไม่ได้ แต่ถ้าบุตรตาม (1) มีจำนวนไม่ถึง 3 คน ให้นำบุตรตาม (2) มาหักได้โดยเมื่อร่วมกับบุตรตาม (1) แล้วต้องไม่เกิน 3 คน

การนับจำนวนบุตร ให้นับเฉพาะบุตรที่มีชีวิตอยู่ตามลำดับอายุสูงสุด โดยให้นับรวมทั้งบุตรที่ไม่อยู่ในเกณฑ์ได้รับการหักลดหย่อนด้วย

การหักค่าลดหย่อนสำหรับบุตร ให้หักเฉพาะบุตรซึ่ง

(1) มีอายุไม่เกิน 25 ปี และยังศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัย หรือชั้นอนุดิมศึกษา(เมื่อจบการศึกษาแล้วได้รับอนุปริญญาหรือปริญญาตรีขึ้นไป) หรือ

(2) เป็นผู้เยาว์ หรือ

(3) ศาลสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถหรือเสมือนไร้ความสามารถอันอยู่ในความอุปการะเลียงดูของผู้มีเงินได้ และไม่มีเงินได้พึงประเมินซึ่งไม่เข้าลักษณะได้รับยกเว้นภาษีเงินได้ตามมาตรา 42 แห่งประมวลรัษฎากร ในปีภาษีนั้น ตั้งแต่ 15,000 บาทขึ้นไป

การหักลดหย่อนสำหรับบุตรดังกล่าว ให้หักได้ตลอดปีภาษี ไม่ว่ากรณีที่จะหักได้นั้นจะมีอยู่ตลอดปีภาษีหรือไม่ แต่ในกรณีบุตรบุญธรรมนั้น ให้หักลดหย่อนในฐานะเดียว กัน

บุตรที่สิทธิ์หักลดหย่อนตั้งกล่าวว่าข้างต้น ถ้ายังศึกษาอยู่ในสถานศึกษาของทางราชการ สถานศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยสถานศึกษาออกชั้นหรือโรงเรียนรายภูร์ตามกฎหมายว่าด้วยโรงเรียนรายภูร์ ให้หักค่าลดหย่อนเพื่อการศึกษาได้อีกคนละ 2,000 บาท รวมเป็น 17,000 บาท แต่ถ้าศึกษาในต่างประเทศจะหักค่าลดหย่อนเพื่อการศึกษา 2,000 บาทไม่ได้คงหักได้เฉพาะค่าลดหย่อนปกติ 15,000 บาทเท่านั้น

การหักลดหย่อนสำหรับคู่สมรสและบุตรของผู้มีเงินได้นั้น ให้ทำได้เฉพาะกรณีที่ผู้มีเงินได้เป็นผู้อยู่ในประเทศไทยเท่านั้น

3.6.2 เนี้ยประกันชีวิต

ผู้มีเงินได้มีสิทธิ์หักค่าลดหย่อนเบี้ยประกันชีวิตตามจำนวนที่ได้จ่ายไปจริงในปีภาษีนั้น แต่ไม่เกิน 10,000 บาท โดยกรมธรรม์ประกันชีวิตต้องมีกำหนดเวลาตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไปและได้เอาประกันไว้กับผู้รับประกันถัดที่ประกอบกิจการประกันชีวิตในราชอาณาจักร นอกจากนี้การฝากเงินออมสินประเภทลงเคราะห์ชีวิตและครอบครัว ก็อยู่ในข่ายที่จะหักลดหย่อนตามเกณฑ์นี้ได้ด้วย

ในการคู่สมรสของผู้มีเงินได้มีการประกันชีวิต และความเป็นสามีภริยาได้มีอยู่ตลอดปีภาษี ไม่ว่าคู่สมรสจะมีเงินได้หรือไม่ก็ตาม ให้หักค่าลดหย่อนได้ตามเกณฑ์เดียวกัน

ให้แนบใบเสร็จรับเงินหรือสำเนาใบเสร็จรับเงินเบี้ยประกันเพื่อเป็นหลักฐานพร้อมทั้งกรอกจำนวนใบเสร็จรับเงินที่แนบเป็นหลักฐานด้วย

3.6.3 เงินสะสมที่จ่ายเข้ากองทุนสำรองเลี้ยงชีพ

ผู้มีเงินได้มีสิทธิ์หักค่าลดหย่อนเงินสะสมที่ได้จ่ายไปในปีภาษีนั้น ได้ตามจำนวนเงินที่จ่ายจริง แต่ไม่เกิน 10,000 บาท โดยกองทุนสำรองเลี้ยงชีพนั้นจะต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ 183 (พ.ศ. 2533)

ในการคู่สมรสของผู้มีเงินได้จ่ายเงินสะสมตามวรรคหนึ่ง และความเป็นสามีภริยาได้มีอยู่ตลอดปีภาษี ให้หักค่าลดหย่อนได้ด้วยสำหรับเงินสะสมฯ ของคู่สมรสที่จ่ายเข้ากองทุนสำรองเลี้ยงชีพนั้นตามเกณฑ์เดียวกัน

3.6.4 ดอกเบี้ยเงินกู้ยืมเพื่อซื้อ เข้าซื้อ หรือสร้างอาคารที่อยู่อาศัย

ผู้มีเงินໄດ້ນີ້ສິຫຼື່ຫັກຄ່າລົດທີ່ອັນດອກເບີ່ງເຈັນກູ້ມືນທີ່ໄດ້ຈ່າຍໃຫ້ແກ່ຮ່ານາຄາຮ່ອງສະຖານັນເງິນອື່ນ ບຣິ໥ທປະກັນຊີວິຕ ສາທຽນທີ່ຮ່ອນຍ້າງ ສໍາຫັນການກູ້ມືນເພື່ອຫຼື່ຂ່າຍ ຫຼື່ຫັກຄ່າລົດທີ່ອັນດອກເບີ່ງເຈັນກູ້ມືນທີ່ໄດ້ຈ່າຍໄປຈິງໃນປີກາຍີນນີ້ ແຕ່ໄມ່ເກີນ 10,000 ບາທ ທັນນີ້ຕ້ອງເປັນໄປຕາມລັດເກອນທີ່ດັ່ງນີ້

(1) ເປັນຄອກເບີ່ງເຈັນກູ້ມືນສໍາຫັນການກູ້ມືນເຈັນຈາກສາການ ບຣິ໥ທ ກຸ່ມາຍວ່າ ດ້ວຍການປະກອບຫຼຸກຈິງເຈັນທຸນ ຫຼຸກຈິງລັດທັບພົມ ແລະ ຫຼຸກຈິງເກຣດິຟອງເຈີເອົ່າ ບຣິ໥ທປະກັນຊີວິຕ ສາທຽນທີ່ຮ່ອນຍ້າງ ຜົ່ງມີຮະບັບເກີ່ວກັນເງິນກອງທຸນທີ່ຈັດສຽງໄວ້ເພື່ອສ້ວສົດການແກ່ ສູກຈ້າງ ທັນນີ້ ເພາະຜູ້ທີ່ກູ້ມືນປະກອບກິຈການໃນຮາຊາມາຈັກ

(2) ເປັນການກູ້ມືນເພື່ອຫຼື່ຂ່າຍ ຫຼື່ຫັກຄ່າ ອາການພ້ອມທີ່ດິນຫຼື່ຫຼົງຫຼຸດໃນອາກາຮຸດ ຢ້ອງເພື່ອສ້ວງອາການໃຫ້ອໝ່າຍ້າຍີນນີ້ທີ່ດິນຂອງຕະນອງ ຢ້ອນນີ້ທີ່ດິນທີ່ຕະນອງນີ້ສິຫຼື່ໂຮບອກຄວອງ

(3) ເພື່ອຈ່ານອງອາກາຮ່ອງຫຼົງຫຼຸດໃນອາກາຮຸດ ຢ້ອງອາການພ້ອມທີ່ດິນເປັນປະກັນການກູ້ມືນເຈັນນີ້ ໂດຍມີຮະບາຍເວລາການຈ່ານອງຕາມຮະບະເວລາການກູ້ມືນ

(4) ຕ້ອງມີອາກາຮ່ອງຫຼົງຫຼຸດໃນອາກາຮຸດຕາມ (2) ເປັນທີ່ອໝ່າຍ້າຍີແລ້ວສໍາຄັນແຫ່ງເດືອນ ໂດຍມີໜີ້ອໝ່າຍ້າໃນທະບັນນານຕາມກຸ່ມາຍວ່າ ດ້ວຍການທະບັນນານຮາຍກຸຽບແລະໄດ້ອໝ່າຍ້າຍີໃນຮະວ່າງປີກາຍທີ່ຂອງຫັກລົດຫຍ່ອນ ແຕ່ໄມ່ຮ່ວມເຖິງກົມືນທີ່ສູກຈ້າງຜົ່ງນາຍ້າງຈ້າງສ້າງໃຫ້ໄປປົງປັດຕິການຂອງນາຍ້າງ ໃນ ຕ່າງຄືນເປັນປະຈຳ ຢ້ອງກົມືນອາກາຮ່ອງຫຼົງຫຼຸດດັ່ງກ່າວເກີດອັກຄີກັບ ກັບຮຽມชาຕີ ຢ້ອງກັບອັນເກີດຈາກເຫດຸອື່ນ ທັນນີ້ ເພາະທີ່ມີໃໝ່ຄວາມພົດຂອງຜູ້ມືເຈັນໄດ້ຈ່ານໄມ່ອາງໃຫ້ອາກາຮ່ອງຫຼົງຫຼຸດນີ້ອໝ່າຍ້າຍີໄດ້

(5) ກາຍໄດ້ບັນຄັນ (4) ຜູ້ມືເຈັນໄດ້ຕ້ອງໄມ່ມີກຣມສິຫຼື່ໃນອາກາຮ່ອງຫຼົງຫຼຸດໃນອາກາຮຸດ ຜົ່ງໃຫ້ເປັນທີ່ອໝ່າຍ້າຍີນອັກແໜ້ນຈາກອາກາຮ່ອງຫຼົງຫຼຸດຕາມ (4) ໃນຮະວ່າງປີກາຍທີ່ຂອງຫັກລົດຫຍ່ອນ

(6) ໄທ້ຫັກລົດຫຍ່ອນໄດ້ຕົວດັບປີກາຍ ໄນວ່າກົມືນທີ່ຈະຫັກລົດຫຍ່ອນໄດ້ນັ້ນຈະມີອໝ່າຍ້າຍີຕົວດັບປີກາຍຫຼື່ໄມ່

(7) ກົມືນຜູ້ມືເຈັນໄດ້ຫລາຍຄນ່ວມກັນກູ້ມືນ ໄທ້ຫັກລົດຫຍ່ອນໄດ້ທຸກຄນ

โดยเฉลี่ยค่าลดหย่อนตามส่วน จำนวนผู้มีเงินได้ และกรณีสามีภริยารวมกันกู้ยืม โดยสามีหรือภริยามีเงินได้ฝ่ายเดียว ให้หักลดหย่อนให้แก่ผู้มีเงินได้เต็มจำนวนตามที่จ่ายจริง แต่ไม่เกิน 10,000 บาท

(8) กรณีผู้มีเงินได้ซึ่งมีสิทธิหักค่าลดหย่อนอยู่ก่อนแล้ว ต่อมาก็สมรสกันให้บังคับลดหย่อน ดังนี้

(ก) ถ้าความเป็นสามีภริยามิได้มีอยู่ต่อลดปีภาษีที่ขอหักลดหย่อน ให้ต่างฝ่ายต่างหักลดหย่อนได้ตามจำนวนที่จ่ายจริง แต่ไม่เกิน 10,000 บาท

(ข) ถ้าความเป็นสามีภริยาได้มีอยู่ต่อลดปีภาษีที่ขอหักลดหย่อน ให้หักลดหย่อนได้รวมกันตามจำนวนที่จ่ายจริง แต่ไม่เกิน 10,000 บาท

กรณีผู้มีเงินได้มีสิทธิหักลดหย่อนอยู่ก่อนสมรสกันดังกล่าว ได้แก่ สามีหรือภริยาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งแต่ฝ่ายเดียว ให้บังคับหักลดหย่อนได้ตามจำนวนที่จ่ายจริง แต่ไม่เกิน 10,000 บาท

(9) กรณีการแปลงหนี้สินใหม่ค้ายเปลี่ยนแปลงตัวเจ้าหนี้เงินกู้ยืมระหว่างผู้ให้กู้ตาม (1) เนพะที่กระทำเป็นครั้งแรกหรือระหว่างนายจ้างกับนายจ้างด้วยกัน ให้บังคับหักลดหย่อนได้ตามจำนวนที่จ่ายจริง แต่ไม่เกิน 10,000 บาท

(10) กรณีผู้มีเงินได้ซึ่งมีสิทธิหักลดหย่อน จ่ายดอกเบี้ยเงินกู้ยืมล่วงหน้าเป็นรายปี ให้เฉลี่ยดอกเบี้ยเงินกู้ยืมดังกล่าวเป็นรายเดือน เศษของเดือนให้นับเป็นหนึ่งเดือน และให้หักลดหย่อนได้สำหรับดอกเบี้ยเงินกู้ยืมเฉพาะส่วนที่เฉลี่ยเป็นระยะเวลาที่ผู้มีเงินได้อาศัยในอาคารหรือห้องชุดในอาคารชุดตาม (4)

การหักลดหย่อนดังกล่าวนี้ ผู้มีเงินได้ต้องมีหนังสือรับรอง (ตามแบบที่อธิบดีกำหนด) จากผู้ให้กู้ยืมเพื่อเป็นหลักฐานว่า ได้มีการจ่ายดอกเบี้ยสำหรับการกู้ยืมเงินเพื่อดำเนินการดังกล่าวนั้นด้วย และให้แนบทันงสือรับรองดังกล่าวพร้อมทั้งกรอกจำนวนหนังสือรับรองที่แนบมาด้วย

3.6.5 เงินสมทบที่ผู้ประกันตนจ่ายเข้ากองทุนประกันสังคม

ผู้มีเงินได้มีสิทธิ์หักลดหย่อนเงินสมทบที่ผู้ประกันตนจ่ายเข้ากองทุนประกันสังคมตามกฎหมายว่าด้วยการประกันสังคมที่ได้จ่ายไปในปีภาษีนั้นได้ตามจำนวนที่จ่ายจริง

3.6.6 เงินบริจาค เมื่อผู้มีเงินได้หักค่าลดหย่อนต่าง ๆ ดังกล่าวตามข้อ 3.6.1

ถึงข้อ 3.6.5 แล้ว ผู้มีเงินได้ยังมีสิทธิ์หักค่าลดหย่อนเงินบริจาคได้อีกเท่ากับจำนวนที่บริจาคจริง แต่ไม่เกินร้อยละ 10 ของเงินได้หลังจากหักค่าลดหย่อนต่าง ๆ ตามข้อ 3.6.1 - 3.6.5 แล้ว เงินบริจาคที่จะหักลดหย่อนได้นั้นมี 5 กรณี คือ

- 1) เงินบริจาคที่บริจาคให้แก่องค์กรกุศลสาธารณะที่หักลดหย่อนได้ตลอดไป

ได้แก่

- ก. สถานพยาบาลของทางราชการ
- ข. สถานศึกษาของทางราชการ
- ค. สถานพยาบาลขององค์การของรัฐบาล
- ง. สถานศึกษาขององค์การของรัฐบาล
- จ. สถาบันชั้นนำ

- 2) เงินบริจาคที่บริจาคให้แก่องค์กรสาธารณะกุศล ซึ่งกฎหมายกำหนดให้เป็นองค์กรสาธารณะกุศล แต่อาจเพิกถอนได้หากการดำเนินงานไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์หรือคุณสมบัติที่กระทรวงการคลังกำหนด

ผู้มีเงินได้มีสิทธิ์หักค่าลดหย่อนเงินบริจาคตามกรณี (1) และ (2) ได้เท่าจำนวนเงินที่บริจาคริง แต่รวมกันต้องไม่เกินร้อยละ 10 ของเงินได้หลังจากหักค่าใช้จ่าย หักค่าลดหย่อนส่วนตัว คู่สมรส บุตร เป็นประกันชีวิต เงินสะสมที่จ่ายเข้ากองทุนสำรองเลี้ยงชีพ ดอกเบี้ยเงินกู้ยืมเพื่อซื้อ เช่าซื้อหรือสร้างอาคารอยู่อาศัย และเงินสมทบที่จ่ายเข้ากองทุนประกันสังคม แล้ว

การหักค่าลดหย่อนดังกล่าว มีเงื่อนไขดังนี้

- (1) คู่สมรสที่ไม่มีเงินได้จะนำเงินที่ตนบริจาคมหักค่าลดหย่อนไม่ได้

(2) กรณีบริษัทเงินร่วมกัน โดยระบุชื่อห้องผู้มีเงินได้และคู่สมรสในใบรับเงิน
บริษัท แต่ไม่ได้แยกจำนวนเงินไว้ ให้ถือว่าบริษัทคนละครึ่ง

(3) กรณีบริษัทเงินร่วมกัน โดยระบุชื่อบุคคลหลายคนในใบรับเงินบริษัท แต่
ไม่ได้แยกจำนวนเงินไว้ ให้ถือว่าบริษัทเงินคนละเท่าๆ กัน

(4) ให้แนบใบเสร็จรับเงิน หรือสำเนาใบเสร็จรับเงินบริษัทเพื่อเป็นหลักฐาน
พร้อมทั้งกรอกจำนวนในเสร็จรับเงินที่แนบเป็นหลักฐานด้วย

(5) กรณีคู่สมรสต่างฝ่ายต่างมีเงินได้และอยู่ร่วมกันตลอดปีภาษี ประสงค์จะ
แยกจำนวนภาษี เนพาะเงินได้ตามมาตรา 40 (1) ให้ต่างฝ่ายต่างหักลดหย่อนเงินบริษัทส่วน
ของตน

3.6.7 การหักลดหย่อนในกรณีผู้มีเงินได้เป็นกองบรรณาธิการที่ยังไม่ได้แบ่ง

ให้หักลดหย่อนสำหรับผู้มีเงินได้ 30,000 บาท

3.6.8 การหักลดหย่อนในกรณีผู้มีเงินได้เป็นห้างหุ้นส่วนสามัญ หรือคณะกรรมการ บุคคลที่มีไข่ นิติบุคคล

ให้หักลดหย่อนสำหรับผู้มีเงินได้แก่ผู้เป็นหุ้นส่วน หรือบุคคลในคณะกรรมการ
แต่ละคนที่อยู่ในประเทศไทยคนละ 30,000 บาท แต่รวมกันต้องไม่เกิน 60,000 บาท

3.7 อัตราภาษี

โครงสร้างอัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมชาติของไทยเป็นโครงสร้างอัตราแบบ
ก้าวหน้าลดลงมา เพียงแต่ในอดีตที่กำหนดอัตราภาษีไว้สูงมาก ทำให้ผลของการจัดเก็บภาษี
ขาดความเป็นธรรม ภาระภาษีส่วนใหญ่ตกอยู่กับผู้ใช้แรงงานหรือผู้มีรายได้ประจำประเภท
เงินเดือนและค่าจ้าง จึงได้มีการปรับปรุงโครงสร้างภาษีเงินได้บุคคลธรรมชาติอย่างครั้ง โดยได้
ปรับช่วงเงินได้ในแต่ละขั้นให้กว้างขึ้นและลดจำนวนขั้นของเงินได้พร้อมทั้งปรับลดอัตรา
ภาษีในแต่ละขั้นลงเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่ประชาชนผู้เสียภาษี และเป็นการเปลี่ยน
แปลงตามกระแสการเปลี่ยนแปลงทางภาษีอากรของโลกที่หันเหออกจาก การเก็บภาษีเงินได้
เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจและเพิ่มแรงจูงใจในการทำงาน แล้วหันไปเก็บภาษีฐานการบริโภคให้
มากขึ้นแทน

การเปลี่ยนแปลงอัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา เป็นดังนี้ ในช่วงปี 2516-2528 อัตราภาษีที่เรียกเก็บจากเงินได้สุทธิขั้นแรก กำหนดไว้ร้อยละ 7-10 และอัตราภาษีที่กำหนดเรียกเก็บจากเงินได้สุทธิขั้นสูงสุด อัตราร้อยละ 60-65 ในช่วงปี 2529-2531 ได้ปรับลดอัตราภาษีอัตราขั้นสูงสุดลงเป็นอัตราร้อยละ 55 และได้ปรับโครงสร้างอัตราภาษีครั้งใหญ่ในช่วงปี 2532 ลดจำนวนขั้นเงินได้สุทธิให้มีจำนวนน้อยลง และปรับอัตราภาษีสำหรับเงินได้สุทธิขั้นแรกเป็นอัตราร้อยละ 5 แต่อัตราขั้นเงินได้สุทธิขั้นสูงสุดยังคงเป็นอัตราร้อยละ 55

ในปี 2535 ได้มีการปรับปรุงโครงสร้างอัตราภาษีอีกรังหนึ่ง ดังนี้ อัตราภาษีที่เรียกเก็บจากเงินได้สุทธิขั้นแรก ไม่เกิน 100,000 บาท อัตราร้อยละ 5 และอัตราขั้นสูงสุดที่เรียกเก็บจากเงินได้สุทธิตั้งแต่ 4,000,000 บาทขึ้นไป อัตราร้อยละ 37 ต่อมาในปี 2542 คณะกรรมการศรัณณ์ศรีมีมติเมื่อวันที่ 31 มีนาคม 2542 ให้ปรับโครงสร้างอัตราภาษีของขั้นเงินได้สุทธิต่ำสุดเป็น 50,000 บาทแรก ได้รับการยกเว้น และ 50,001 ถึง 100,000 บาท เสียภาษีร้อยละ 5 ส่วนขั้นเงินได้สุทธิอื่น ๆ อัตราภาษียังคงเป็นอัตราเดิม

ตารางที่ 4-2 โครงสร้างอัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของไทย ปี 2515 - 2522

เงินได้สุทธิ (บาท)	ปี 2515- 2516	ปี 2517 - 2522
0 - 10,000	10	7
10,001 - 50,000	13	10
50,001 - 100,000	16	15
100,001 - 150,000	20	20
150,001 - 200,000	25	25
200,001 - 250,000	30	30
250,001 - 300,000	35	35
300,001 - 350,000	40	40
350,001 - 400,000	45	45
400,001 - 700,000	50	50
700,001 - 1,000,000	55	55
1,000,000 ขึ้นไป	60	60

หมายเหตุ ปี 2517 ได้ปรับลดอัตราภาษี ในขั้นเงินได้สุทธิ 0 - 10,000 ชั้น 10,001- 50,000 และชั้น 50,001 - 100,000 เพื่อเป็นการบรรเทาภาระภาษีให้ผู้มีรายได้ต่ำ

ตารางที่ 4-2 (ต่อ) โครงสร้างอัตราภาษีเงินได้ของไทย ปี 2523 -24

เงินได้สุทธิ (บาท)	ปี 2523 -24
0 - 20,000	7
20,001 - 50,000	10
50,001 - 90,000	13
90,001 - 140,000	17
140,001 - 200,000	22
200,001 - 270,000	30
270,001 - 350,000	40
350,001 - 500,000	50
500,001 - 700,000	55
700,001 - 1,000,000	60
1,000,001 ขึ้นไป	65

ตารางที่ 4- 2(ต่อ) โครงสร้างอัตราภาษีเงินได้ของไทย ปี 2525 --2528

เงินได้สุทธิ (บาท)	ปี 2525 - 28
0 - 30,000	7
30,001 - 60,000	10
60,001 - 100,000	13
100,001 - 150,000	17
150,001 - 200,000	22
200,001 - 270,000	28
270,001 - 350,001	35
350,001 - 450,000	40
450,001 - 600,000	45
600,001 - 800,000	50
800,001 - 1,000,000	55
1,000,001 - 2,000,000	60
2,000,000 ขึ้นไป	65

ตารางที่ 4 - 2(ต่อ) โครงสร้างอัตราภาษีเงินได้ของไทย ปี 2529 -31

เงินได้สุทธิ (บาท)	ปี 2529 -31
0 - 40,000	7
40,001 - 90,000	10
90,001 - 150,000	15
150,001 - 220,000	20
220,001 - 300,000	25
300,001 - 400,000	30
400,001 - 550,000	35
550,001 - 750,000	40
750,001 - 1,000,000	45
1,000,001 - 2,000,000	50
2,000,000 บาทขึ้นไป	55

ตารางที่ 4 - 2(ต่อ) โครงสร้างอัตราภาษีเงินได้ของไทย ปี 2532 - 34

เงินได้สุทธิ (บาท)	ช่วงเงินได้สุทธิของแต่ละ	อัตราภาษี	ภาษีสะสม
	ชั้น		
0 - 50,000	50,000	5	2,500
50,001 - 200,000	150,000	10	17,500
200,001 - 500,000	300,000	20	77,500
500,001 - 1,000,000	500,000	30	227,500
1,000,001 - 2,000,000	1,000,000	40	627,500
2,000,000 บาทขึ้นไป		55	

ตารางที่ 4 - 2(ต่อ) โครงสร้างอัตราภาษีเงินได้ของไทย ปี 2535 - 2541

เงินได้สุทธิ (บาท)	ช่วงเงินได้สุทธิของแต่ละ	อัตราภาษี	ภาษีสะสม
	ชั้น		
0 - 100,000	100,000	5	5,000
100,001 - 500,000	400,000	10	45,000
500,001 - 1,000,000	500,000	20	145,000
1,000,001 - 4,000,000	3,000,000	30	1,045,000
4,000,000 บาทขึ้นไป		37	

ตารางที่ 4-2(ต่อ) โครงสร้างอัตราภาษีเงินได้ของไทย ปี 2542 - ปัจจุบัน

เงินได้สุทธิ (บาท)	ช่วงเงินได้สุทธิของแต่ละ ขั้น	อัตราภาษี	ภาษีสะสม
0 - 50,000	50,000	ยกเว้น	-
51,001 - 100,000	50,000	5	2,500
100,001 - 500,000	400,000	10	42,500
500,001 - 1,000,000	500,000	20	142,500
1,000,001 - 4,000,000	3,000,000	30	1,042,500
4,000,000 บาทขึ้นไป		37	

3.8 การคำนวณภาษี

การคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาจะแบ่งออกได้ 4 กรณี คือ

กรณีที่ 1. การเสียภาษีตามอัตราที่กฎหมายกำหนด

กรณีที่ 2. การเสียภาษีไม่น้อยกว่าร้อยละ 0.5 ของยอดเงินได้พึงประเมิน

กรณีที่ 3. การเสียภาษีเงินได้ประเภทดอกเบี้ย และเงินกำไรงานประเภท

กรณีที่ 4. การไม่ต้องเสียภาษี ถ้าเงินที่ต้องเสียภาษีต่ำกว่า 5 บาท

3.8.1 การเสียภาษีตามอัตราที่กฎหมายกำหนด

โดยปกติการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา จำนวนภาษีที่ต้องเสียคำนวณได้จากอัตราภาษี คูณด้วยเงินได้สุทธิ ซึ่งเมื่อพิจารณาโครงสร้างอัตราภาษีเงินได้ตามที่กฎหมายกำหนดจะเป็นอัตราภาษีส่วนเพิ่ม (marginal tax rate) กล่าวคือ ให้กำหนดอัตราภาษีแต่ละอัตราตามช่วงของเงินได้สุทธิที่เพิ่มขึ้น (next unit of any tax base) ในแต่ละขั้น ดังนั้น จำนวนภาษีที่ต้องชำระ จึงได้จากการคำนวณเงินได้สุทธิแต่ละขั้น คูณ ด้วยอัตราภาษีในขั้นนั้นๆ งานนั้น จึงรวมจำนวนภาษีสะสมหรือจำนวนภาษีที่ต้องชำระทั้งหมดได้จำนวนเท่ากับจำนวนภาษีตามจำนวนนั้น

3.8.2 การเสียภาษีไม่น้อยกว่าร้อยละ 0.5 ของยอดเงินได้พึงประเมิน

การเสียภาษีริชีน์ใช้ในการนับผู้มีหน้าที่เสียภาษีมีเงินได้พึงประเมินประเภทที่ 2 ถึงประเภทที่ 8 ที่มียอดเงินได้พึงประเมินตั้งแต่ 60,000 บาทขึ้นไป จะต้องเสียภาษีไม่น้อย

กว่าร้อยละ 0.5 ของยอดเงินได้พึงประเมิน กล่าวคือ ถ้าหากคำนวณเสียภาษีตามวิธีปกติังในข้อ 3.8.1 แล้ว ได้จำนวนภาษีน้อยกว่าวิธีคำนวณแบบร้อยละ 0.5 ของยอดเงินได้พึงประเมิน โดยไม่หักค่าใช้จ่ายและค่าลดหย่อนแล้วจะต้องเสียภาษีแบบร้อยละ 0.5 ของยอดเงินได้พึงประเมิน ส่วนเงินได้ประเภทที่ 1 ให้คำนวณเสียภาษีตามวิธีปกติหรือเดียว

3.8.3 การเสียภาษีเงินได้ประเภทดอกเบี้ยและเงินกำไรงานประเภท

เงินได้บางประเภทและบางกรณี ผู้มีเงินได้อาจแยกคำนวณภาษีต่างหากแทนการนำไปรวมกับเงินได้ประเภทอื่นเพื่อคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดางานปีกได้ โดยกฎหมายกำหนดไว้ว่า เงินได้เหล่านั้นหากได้มีการคำนวณและถูกหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายตามหลักเกณฑ์ในเรื่องภาษีหัก ณ ที่จ่ายแล้ว ก็สามารถเสียภาษีเงินได้ตามจำนวนที่ถูกหักภาษี ณ ที่จ่ายโดยไม่ต้องนำไปรวมกับเงินได้อื่นเพื่อเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดางานปีก แต่ถ้าผู้มีเงินได้เห็นว่า การนำไปรวมกับเงินได้อื่นเพื่อคำนวณภาษีตามหลักทั่วไปจะเสียภาษีน้อยกว่าหรือทำให้ได้คืนภาษี ก็ขอบที่จะนำไปรวมกับเงินได้อื่นเพื่อคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดางานปีตามหลักทั่วไปได้ เงินได้เหล่านี้ได้แก่

(1) ดอกเบี้ยพันธบัตร ดอกเบี้ยเงินฝากธนาคารในราชอาณาจักร ดอกเบี้ยเงินฝากสหกรณ์ ดอกเบี้ยหุ้นสุทธิ ดอกเบี้ยตัวเงินที่ได้จากบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลอื่น ดอกเบี้ยเงินกู้ยืมที่ได้จากบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลหรือนิติบุคคลอื่น ดอกเบี้ยที่ได้จากสถาบันการเงินที่มีกฎหมายโดยเฉพาะของประเทศไทยจัดตั้งขึ้นสำหรับให้กู้ยืมเงินเพื่อส่งเสริมเกษตรกรรม พาณิชยกรรม หรืออุตสาหกรรม

(2) ผลต่างระหว่างราคาได้ถอนกับราคาจำหน่ายตัวเงิน หรือตราสารแสดงสิทธิในหนี้ที่บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลหรือนิติบุคคลอื่นเป็นผู้ออก

(3) ผลประโยชน์ที่ได้รับจากการโอนพันธบัตร หุ้นสุทธิ หรือตัวเงิน หรือตราสารแสดงสิทธิในหนี้ที่บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลหรือนิติบุคคลอื่นเป็นผู้ออก ทั้งนี้ เนพาะที่ตราค่าปีเงินได้เกินกว่าที่ลงทุน

(4) เงินได้ตามมาตรา 40 (4) (ข) ได้รับจากบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย กองทุนรวม หรือสถาบันการเงินที่มีกฎหมายโดยเฉพะของประเทศไทยจัดตั้งขึ้นสำหรับให้กู้ยืมเงินเพื่อส่งเสริมการเกษตรกรรม พาณิชยกรรม หรืออุตสาหกรรม

ถ้าผู้มีเงินได้เป็นผู้อู้ยู่ในประเทศไทย ผู้มีเงินได้จะเลือกเสียภาษีในอัตรา ร้อยละ 10 ของเงินได้ (ซึ่งเป็นอัตราเดียวกับภาษีหัก ณ ที่จ่าย) โดยไม่นำไปรวมคำนวณภาษีตามปกติได้

(5) เงินได้ตามมาตรา 40 (8) ที่ได้รับจากการขายอสังหาริมทรัพย์

อันเป็นมรดกหรืออสังหาริมทรัพย์ที่ได้มาโดยมิได้มุ่งในทางการค้าหรือหากำไร ดังต่อไปนี้

(ก) เงินได้จากการขายอสังหาริมทรัพย์อันเป็นมรดก หรือ

อสังหาริมทรัพย์ที่ได้รับจากการให้โดยเสนอห้า ให้หักค่าใช้จ่ายร้อยละ 50 ของเงินได้ เหลือเท่าใดถือเป็นเงินได้สุทธิแล้วหารด้วยจำนวนปีที่ถือครอง ได้ผลลัพธ์เป็นเท่าใด ให้คำนวณตามอัตราภาษีเงินได้ ได้เท่าใดให้คูณด้วยจำนวนปีที่ถือครอง ผลลัพธ์ที่ได้เป็นเงินที่ต้องเสียภาษี

(ข) เงินได้จากการขายอสังหาริมทรัพย์ที่ได้มาโดยทางอื่นนอก

จาก (ก) ให้หักค่าใช้จ่ายได้ตามที่กำหนดโดยพระราชบัญญัติการเหลือเท่าใดถือเป็นเงินได้สุทธิแล้วหารด้วยจำนวนปีที่ถือครอง ได้ผลลัพธ์เป็นเงินเท่าใดให้คำนวณตามอัตราภาษีเงินได้ ได้เท่าใดคูณด้วยจำนวนปีที่ถือครอง ผลลัพธ์ที่ได้เป็นเงินภาษีที่ต้องชำระ

ค่าใช้จ่ายเหมาตามที่กำหนดโดยพระราชบัญญัติ จึงกับจำนวนปีที่ถือ

ครองอสังหาริมทรัพย์ คือ

จำนวนปีที่ถือครอง	1	2	3	4	5	6	7	8 ปีขึ้นไป
หักค่าใช้จ่ายได้ร้อยละ	92	84	77	71	65	60	55	50

เงินได้ตาม (5) ผู้มีเงินได้อ้างเลือกเสียภาษีตามวิธีการคำนวณเบื้องต้น ซึ่งเป็นวิธีการคำนวณภาษีหัก ณ ที่จ่าย แทนการนำไปรวมคำนวณภาษีตามปกติได้ ภาษีที่คำนวณได้นี้ ถ้าเกินร้อยละ 20 ของราคารายก็ให้เสียเพียงร้อยละ 20 ของราคายาท่านั้น

ในกรณีที่เลือกเสียภาษีโดยนำไปรวมคำนวณภาษีตามปกติ ให้หักค่าใช้จ่ายร้อยละ 50 ของเงินได้ตาม (ก) หรือตามที่กำหนดโดยพระราชบัญญัติตาม (ข) แล้วแต่กรณีเหลือเท่าใดนำไปรวมคำนวณกับภาษีเงินได้อย่างอื่น

คำว่า “จำนวนปีที่ถือครอง” ใน (ก) หรือ (ข) หมายถึง จำนวนปีนับตั้งแต่ปีที่ได้กรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองในอสังหาริมทรัพย์ลงปีที่โอนกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองในอสังหาริมทรัพย์นั้น ถ้าเกิน 10 ปีให้นับเพียงสิบปี และเศษของปีให้นับเป็นหนึ่งปี

อนึ่ง1) คำว่า “ขาย” หมายความถึง ขายฝาก แลกเปลี่ยน ให้โอนกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองในอสังหาริมทรัพย์ ไม่ว่าด้วยวิธีใด และไม่ว่าจะมีค่าตอบแทนหรือไม่ แต่ไม่รวมถึง

(ก) ขาย แลกเปลี่ยน ให้ หรือโอนกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองใน อสังหาริมทรัพย์ ให้แก่ส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจที่ไม่ใช่บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล ตามหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และราคารือมูลค่าตามที่กำหนดโดยพระราชบัญญัติ

(ข) การโอนโดยทางมรดกให้แก่ทายาท ซึ่งกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครอง ในอสังหาริมทรัพย์

2) “ราคาขาย” หมายความถึง ราคาที่เจ้าพนักงานประเมินกำหนดให้ใช้อยู่ใน วันที่มีการโอนในขณะที่มีโดยถือตามราคาประเมินทุนทรัพย์เพื่อเรียกเก็บค่าธรรมเนียมจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมตามประมวลกฎหมาย

“สิทธิครอบครอง”หมายความถึง สิทธิครอบครองในการถือครองอสังหาริมทรัพย์

เงินที่ได้จากการขายอสังหาริมทรัพย์นี้ เป็นเงินได้เพียงประเมินประเภทที่ 8 เงินได้จากการขายอสังหาริมทรัพย์นี้ ในบางกรณีได้รับยกเว้นภาษีเงินได้

3) กรณียกอสังหาริมทรัพย์ให้ผู้อื่น ผู้ยกให้เป็นผู้ต้องนำภาษีหัก ณ ที่จ่าย

4) ผู้มีเงินได้เพียงประเมินจากการขายอสังหาริมทรัพย์ภายใน 5 ปีนับตั้งแต่วันที่ได้มา ซึ่งไม่มีพฤติกรรมจัดสรรขายหรือปลูกสร้างเพื่อขายและไม่ใช่อสังหาริมทรัพย์ที่มีไว้ในกระบวนการประกอบกิจการนอกจากเกย์ตระรูมรวมทั้งไม่ใช่กรณีที่มีหุ้นส่วนเป็นมรดก หรือขายอสังหาริมทรัพย์ที่ไม่ใช่เป็นสถานที่อยู่อาศัยอันเป็นแหล่งสำคัญ โดยผู้ขายมีชื่อออยู่ในทะเบียนบ้านและได้อาศัยเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 1 ปี นับแต่วันที่ได้มา ถ้า ได้ถูกหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายและเสียภาษีธุรกิจเฉพาะไว้แล้ว ให้ได้รับยกเว้นไม่ต้องนำเงินได้ ดังกล่าวไปรวมคำนวณภาษีเงินได้ (พระราชบัญญัติ พ.ศ. 2534)

(6) เงินได้ประเมินประเภทที่ 1 และ 2 ซึ่งเป็นเงินที่นาขึ้นจ่ายให้ครั้งเดียว เพราเหตุออกจากการ ซึ่งคำนวณจ่ายจากระยะเวลาที่ทำงานและได้จ่ายตามหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนด ผู้มีเงินได้อาจไม่นำเงินได้ไปรวมคำนวณภาษีตามปกติ แต่แยกคำนวณ

โดยให้นำเงินได้เพิ่งประเมินดังกล่าวหักค่าใช้จ่ายเป็นจำนวนเท่ากับ 7,000 บาท คุณค่าวัยทำงานปีที่ทำงาน แต่ไม่เกินเงินได้เพิ่งประเมิน เหลือเท่าใดให้หักค่าใช้จ่ายอีกร้อยละ 50 ของเงินที่เหลืออนั้น แล้วคำนวณภาระภาษีตามอัตราภาษีเงินได้ก็ได้

ในกรณีเงินได้เพิ่งประเมินดังกล่าวจ่ายในลักษณะเงินบำนาญที่จำนวนหนึ่งและเงินบำนาญอีกจำนวนหนึ่ง ให้ถือว่าเฉพาะเงินที่จ่ายในลักษณะเงินบำนาญ เป็นเงินซึ่งนายจ้างจ่ายครั้งเดียว เพราะเหตุออกงานงาน และให้ลดค่าใช้จ่ายจำนวน 7,000 บาท ลงเหลือ 3,500 บาท

จำนวนปีที่ทำงานตามวรรคหนึ่ง ในกรณีเงินบำนาญหรือเงินอื่นได้ในลักษณะเดียวกันที่ทางราชการจ่าย ให้ถือจำนวนปีที่ใช้เป็นเกณฑ์คำนวณเงินบำนาญหรือเงินอื่นได้ในลักษณะเดียวกันนั้นตามกฎหมาย ระเบียบหรือข้อบังคับของทางราชการ

ในการคำนวณจำนวนปีที่ทำงาน นอกจากกรณีที่ทางราชการจ่ายเศษของปี ถ้าถึงหนึ่งร้อยแปดสิบสามวัน ให้ถือเป็นหนึ่งปี ถ้าไม่ถึงหนึ่งร้อยแปดสิบสามวันให้ปัดทิ้ง

3.8.4 การไม่ต้องเสียภาษี ถ้าเงินที่ต้องเสียภาษีต่ำกว่า 5 บาท

ในกรณีที่ภาษีเงินได้มีคำนวณแล้วมีจำนวนต่ำกว่า 5 บาท ให้เข้าพนักงานงคเรียกเก็บภาษี

4. ผลทางเศรษฐกิจของการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา นอกจากจะเป็นภาษีที่มีบทบาทในการหารายได้ให้รัฐบาลแล้ว ยังเป็นภาษีที่รัฐบาลใช้เป็นเครื่องมือในการดำเนินนโยบายเศรษฐกิจอื่นๆด้วย ได้แก่ การกระจายความเป็นธรรมในสังคมและการรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจและการส่งเสริมความเจริญเติบโตของระบบเศรษฐกิจ

4.1 บทบาทในการทำรายได้และการโอนย้ายทรัพยากร

การพิจารณาบทบาทในการทำรายได้ให้รัฐของภาษีได้ภาษีหนึ่งพิจารณาได้

จากคัดชนีการพึ่งพา (reliance indicator) ซึ่งเป็นตัวชี้วัดที่คำนวณได้จากสัดส่วนของภาระโดยภาระหนึ่ง ต่อรายได้จากภาระจากการทั้งหมด ค่าดัชนีการพึ่งพารายได้ภาระเงินได้บุคคลธรรมดาก่อนเปลี่ยนแปลงตัวบทิศทางนโยบายการหันเหไปพึ่งพารายได้ภาระฐานการบริโภคและภาวะเศรษฐกิจของประเทศไทย ในปี 2525 ตัวชี้นีการพึ่งพารายได้มีค่าเท่ากับ 11.2 อย่างไรก็ตาม ในปี 2530 ผลของการลดอัตราภาระให้ฐานภาระขยับตัวในอัตราสูงส่งผลให้การจัดเก็บภาระเงินได้บุคคลธรรมดากเพิ่มขึ้น ค่าดัชนีการพึ่งพาระเพิ่มขึ้นเป็น 16.0 ในช่วงปี 2535-2538 ภาระเงินได้บุคคลธรรมดามีบทบาทในการทำรายได้คิดเป็นร้อยละ 9-10 ของรายได้ภาระรวม ในปี 2539 ภาระเงินได้บุคคลธรรมดามีบทบาทในการทำรายได้ร้อยละ 12.1 และเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 15.1 ในปี 2541 ทั้งนี้เนื่องจากภาวะเศรษฐกิจชนเรารายได้จากภาระฐานการบริโภคเมื่อบาทลดลง

ส่วนบทบาทในการ โอนย้ายทรัพยากรซึ่งพิจารณาได้จากคัดชนีความพยายาม(effort indicator) ซึ่งเป็นค่าดัชนีที่บอกให้ทราบถึงศักยภาพของภาระโดยภาระหนึ่งเพื่อโอนย้ายทรัพยากรจากภาคเอกชนสู่ภาครัฐบาล ผลปรากฏว่า ค่าดัชนีความพยายามของภาระเงินได้บุคคลธรรมดากเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจากร้อยละ 1.1 ในปี 2525 เป็นร้อยละ 1.9 ในปี 2535 และในปี 2541 ค่าดัชนีความพยายามมีค่าร้อยละ 2.7

ตารางที่ 4-3 รายได้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดางroup ไทย ปี 2525 - 2541 (บำบัง)

หน่วย : ล้านบาท

ปี	ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาก/ ^{1/}	ภาษีอากรรวม ^{1/}	ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ^{2/}	ดัชนีการพึ่งพา(ร้อยละ)	ดัชนีความพยาบาล(ร้อยละ)
2525	11,296	100,261	995,954	11.2	1.1
2530	18,816	117,314	1,253,147	16.0	1.5
2535	52,944	542,671	2,750,000	10.1	1.9
2536	56,836	539,921	2,965,300	9.3	1.9
2537	67,389	625,372	3,499,000	9.6	1.9
2538	85,754	731,499	4,120,000	10.5	2.1
2539	108,785	808,310	4,665,000	12.1	2.3
2540	115,005	808,147	4,673,800	12.6	2.5
2541	122,945	731,029	4,526,000	15.1	2.7

ที่มา: 1/ กรมบัญชีกลาง สถิติการคลัง
2/ ธนาคารแห่งประเทศไทย รายงานเศรษฐกิจรายเดือน

4.2 การกระจายความเป็นธรรม

โครงสร้างภาษีเงินได้บุคคลธรรมดางroup ไทยเป็นอัตราที่กว้างหน้า ผลของการจัดเก็บภาษีจึงมีบทบาทในการลดความเหลื่อมล้ำลงได้บ้าง อย่างไรก็ตาม เมื่อเราพิจารณาหลักเกณฑ์ในการหักค่าใช้จ่ายของผู้มีเงินได้ประเทศที่ 5 - 8 ซึ่งเป็นเงินได้จากการประกอบธุรกิจส่วนตัว (unincorporated enterprise) ตามประมวลรัษฎากร ได้กำหนดให้ผู้มีเงินได้หักค่าใช้จ่ายได้เป็นเหมือนอัตราที่ค่อนข้างสูง เป็นเหตุจูงใจให้ผู้มีเงินได้ไม่จัดทำบัญชีที่ถูกต้องตามหลักการประกอบธุรกิจทั่วไป จึงเป็นการยากที่จะทราบเงินได้พึงประเมินที่แท้จริง ก่อให้เกิดการหลีกเลี่ยงภาษีโดยการแจ้งเงินได้พึงประเมินต่ำกว่าความเป็นจริง หรือบางรายอาจไม่แจ้งเสีย

ภาษี ในทางตรงกันข้าม ผู้มีเงินได้ประเภทที่ 1 -2 จะถูกหักภาษี ณ ที่จ่ายและแจ้งเงินได้เพียงประเมินตามความเป็นจริง ทำให้บทบาทของภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในการลดความเหลื่อมล้ำในสังคมอ่อนด้อยลง

4.3 การรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ

ภาษีเงินได้เป็นภาษีที่รัฐบาลใช้เป็นกลไกในการรักษาเสถียรภาพภายในของระบบเศรษฐกิจ โดยทั่วไปโครงสร้างอัตราภาษีเป็นอัตราที่กำหนดไว้ ความยึดหยุ่นรายได้ภาษีจึงมีค่ามากกว่าหนึ่ง เมื่อเราพิจารณาโครงสร้างอัตราภาษีเงินได้ของไทยก็เป็นแบบกำหนดไว้ ค่าความยึดหยุ่นภาษีเงินได้ของไทยมีค่าเท่ากับ 1.460 ภาษีเงินได้ของไทยจึงสามารถเป็นเครื่องมือในการรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจโดยอัตโนมัติได้

4.4 การส่งเสริมการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ

การจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของไทย กฎหมายยอนให้ผู้มีเงินได้หักค่าลดหย่อนเพื่อบรรเทาภาระของผู้เสียภาษีหลายประการ จึงเป็นการช่วยบรรเทาภาระของผู้เสียภาษีลงได้มาก และอัตราภาษีที่จัดเก็บอยู่ในปัจจุบันก็ไม่สูงมาก ผลของการจัดเก็บภาษีจึงไม่เป็นการบั้นทอนแรงจูงใจในการทำงานและการออม เราจึงสรุปได้ว่า ลักษณะโครงสร้างภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของไทยไม่ขัดกับวัตถุประสงค์ในการส่งเสริมความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ

เชิงอรรถบทที่ 4

1. ไกรยุทธ ธีระยาคินันท์ ทฤษฎีภาษีเงินได้และภาษีเงินได้ของไทย (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์คงกล จำกัด 2531) หน้า 3
2. Harvey S. Rosen. **Public Finance.** (Illinois : Richard D. Irwin. inc., 1988,) pp. 348.

3. สมชัย ฤชุพันธุ์ เศรษฐกัณว่าด้วยภายนือการ (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2526) หน้า 27
4. กลุ่มนักวิชาการภายนือภารตามประมวลรัษฎากร พิมพ์ครั้งที่ 6 (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เรือนแก้วการพิมพ์ 2535) หน้า 16 - 24
5. โกวิทย์ ป้อมยานนท์ “ความยึดหยุ่นรายได้ภายนือรัฐบาลไทยกับฐานะทางการคลังในปีงบประมาณ 2543 (ค.ศ. 2000)” วารสารเศรษฐศาสตร์จุฬาลงกรณ์ ปีที่ 6 ฉบับที่ 3 (กันยายน 1994) หน้า 255 - 277

หนังสืออ่านประกอบบทที่ 4

โกวิทย์ ป้อมยานนท์ “ความยึดหยุ่นรายได้ภายนือรัฐบาลไทยกับฐานะทางการคลังในปีงบประมาณ 2543 (ค.ศ. 2000)” วารสารเศรษฐศาสตร์จุฬาลงกรณ์ ปีที่ 6 ฉบับที่ 3 (กันยายน 1994) หน้า 255 - 277

ไกรยุทธ์ ชีรตยาคินันท์ ทฤษฎีภายนอกนิติธรรม ได้และภายนอกนิติธรรม ได้ของไทย กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ ดวงกนลจำกัด 2531 บทที่ 1

เกริกเกียรติ พิพัฒน์เสรีธรรม การคลังว่าด้วยการจัดสรรและการกระจาย กรุงเทพฯ:สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ บทที่ 12

กลุ่มนักวิชาการภายนือภารตามประมวลรัษฎากร (พิมพ์ครั้งที่ 6) กรุงเทพฯ:โรงพิมพ์เรือนแก้วการพิมพ์ 2535 ภาค 2

สาธิต รังคศิริ ประมวลรัษฎากร กรุงเทพฯ: บริษัท บางกอกเทอร์นิ่งเซ็นเตอร์ จำกัด 2538 หมวดที่ 3 ส่วนที่ 2

สุเทพ พงษ์พิทักษ์ “การวางแผนภายนือการ ” สรรพากรสาส์น ปีที่ 40 ฉบับที่ 11 (พฤษจิกายน 2536) หน้า 3-62

สมชัย ฤชุพันธุ์ เศรษฐกัณว่าด้วยภายนือการ กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2526 บทที่ 2

สรรพกิจ กรม คำแนะนำการเลือกภาระเงินได้บุคคลธรรมด้า กรุงเทพฯ: บริษัทสามเจริญ
พาณิชย์ จำกัด 2539

เออนก เนียรดาวร เศรษฐศาสตร์ภายนอก 2 กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง
2533 บทที่ 5

Hyman, David N. **Public Finance A contemporary Application of Theory to Policy**
(4th edn.) New York : The Dryden Press. 1993, Chapters 13-14.

James, Simons & Chirstopher Nobes. **The Economics of Taxation**. London : Prentice Hall. 1992, chapters 8-9.

Mikesell, John L. **Fiscal Administration analysis and Application for The Public Sector**
(2nd edn.) Chicago , Illinois : The Dryden Press. 1986, Chapter 7.

Musgrave, R. A. & P.B. Musgrave. **Public Finance in Theory and Practice** (5th edn.)
New York : McGraw-Hill ., 1989, Chapters 19-20.

Rosen , Harvey S. **Public Finance**. Illinois : Richard D. Irwin. inc., 1988, Chapters 14 -
15.